

International Journal of Language and Education Research

Volume 1, Issue 1 December 2019

<http://ijler.net>

ISSN: 2717-6886 (Online)

TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS: SUGGESTIONS FOR BASIC LEVEL TEXT AND ACTIVITIES ON THE TEACHING OF PAST TENSE

Mesut Gun & Ismail DEMIRTAS

To cite this article

Gun, M. & DEMIRTAS, I. (2019). TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS: SUGGESTIONS FOR BASIC LEVEL TEXT AND ACTIVITIES ON THE TEACHING OF PAST TENSE. International Journal of Language and Education Research, 1(1), 1-25.

Published Online	December 15, 2019
Article Views	11 single - 21 cumulative
Article Download	11 single - 29 cumulative

BABIR Academic is an independent international publisher committed to publishing academic books, journals, quality in the fields of Education, Social Sciences.

BABIR Academic created an open access system to spread the scientific knowledge freely.

For more information about BABIR, please contact: babir.arabic@gmail.com

Volume 1, Issue 1, December 2019, p. 1-25

İstanbul / Türkiye

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Article History:

Received

07/10/2019

Received in revised form

10/11/2019

Accepted

14/11/2019

Available online

15/12/2019

TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS: SUGGESTIONS FOR BASIC LEVEL TEXT AND ACTIVITIES ON THE TEACHING OF PAST TENSE

Mesut GÜN¹

İsmail DEMİRTAŞ²

Abstract

While teaching Turkish to foreigners, besides listening, reading, writing and speaking skills, grammar should also be taught. One of the grammar subjects taught is past time teaching. In our study, it is aimed to include text-supported activity suggestions to provide past-time teaching at a basic level. The past tense subject included in the Turkish curriculum has not been sufficiently processed in teaching sets, source books and listening activities. In the teaching of the past tense, there are deficiencies in methods, techniques and texts. In order to address these shortcomings, which were thought to exist in the context of teaching past times with text and activities, and to make a contribution to the field, scanning studies were conducted on the Internet, articles and teaching sets. In this study, by using qualitative research method, firstly literature review was made and data were reached, then documentary scanning technique was used. As a result of the research, it is determined that different text types are needed for the past time teaching, in order to contribute to the teaching of past tenses, different kinds of text samples and activity proposals were designed. It is thought that the study will contribute to the teachers working in the field of teaching Turkish to Foreigners in terms of material.

Key Words: Texts, Past Tense Teaching, Teaching Turkish as a Foreign Language, Method.

¹ Corresponding Author: Assoc. Prof. Dr., Mersin University, Faculty of Education, mesutgun07@gmail.com ORCID ID. orcid.org/0000-0001-9663-1066

² Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Graduate Scholl Social Sciences MA Student.

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ: TEMEL SEVİYEDE GEÇMİŞ ZAMAN ÖĞRETİMİ ÜZERİNE METİN VE ETKİNLİK ÖNERİLERİ

Mesut GÜN³

İsmail DEMİRTAŞ⁴

Özet

Yabancılara Türkçe öğretimi yaparken dinleme, okuma, yazma, konuşma becerilerinin yanında dil bilgisi de öğretilmelidir. Öğretimi yapılan dil bilgisi konularından birisi de geçmiş zaman öğretimidir. Çalışmamızda temel seviyede geçmiş zaman öğretimini sağlamak için metin destekli etkinlik önerilerine yer verilmesi amaçlanmıştır. Türkçe Öğretim programı içerisinde yer alan geçmiş zaman konusu da, genel olarak öğretim setlerinde, kaynak kitaplarda, dinleme etkinliklerinde yeterince işlenememiştir. Geçmiş zamanın öğretiminde yöntem, teknik ve metin konusunda eksiklikler mevcuttur. Geçmiş zamanın metin ve etkinliklerle öğretimi çerçevesinde var olduğu düşünülen bu eksiklikleri gidermeye çalışmak ve az da olsa alana katkı yapabilmek amacıyla internet ortamı, makale ve öğretim setlerinde tarama araştırması yapılmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemine yer verilerek önce literatür taraması yapıp verilere ulaşılmış daha sonra ise belgesel tarama tekniğinden faydalanılmıştır. Araştırma sonucunda geçmiş zaman öğretimi için farklı metin türlerinin de kullanımına ihtiyaç duyulduğu tespit edilmiş, öğretim çalışmalarına katkı sunması amacıyla geçmiş zaman konusunun işlendiği birbirinden farklı türde olan, metin örnekleri ve etkinlik önerileri tasarlanmıştır. Yapılan çalışmanın Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında çalışan öğretmenlere materyal anlamında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Metinler, Geçmiş Zaman Öğretimi, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Yöntem.

³ Sorumlu Yazar: Doç. Dr., Mersin Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, mesutgun07@gmail.com ORCID ID. orcid.org/0000-0001-9663-1066

⁴ Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, yüksek lisans öğrencisi.

1. Giriş

Dil öğretimi, insanlık tarihinin başlangıcından günümüze kadar gelmiş ve gelecekte de devam edecek olan bir süreç olarak karşımızda durmaktadır. Dil, temeli bilinmeyen zamanlarda atılmış bir sistemdir (Ergin, 2009, s. 3). Bu sistemin insanlara tüm yönleriyle anlatılabilmesi, öğretilmesi uzun bir zaman dilimini kapsar. Dilin doğuştan konuşulması veya öğrenilmesi gibi bir durum söz konusu değildir. Buna rağmen dil öğrenimi ve öğretimi çalışmaları hayatın her alanında yer almaktadır çünkü iletişim kurabilmenin en kolay yolu da dil bilmek ve bildiklerimizi, iletişim kurmak istediğimiz kişilere basit ama etkili bir şekilde aktarmaktan geçmektedir. Anadil dışında ikinci bir dil edinimi de yüzlerce yıldır istenilen bir durumdur ve bu konuda çeşitli çalışmalar yapılmaya devam etmektedir. Tüm yabancı dillerin öğretiminin esasını aslında bir tek düşünce oluşturur o da: Yabancı dili mümkün olan en kısa sürede doğru ve işe yarayabilecek şekilde öğretmektir (Tunçel, 2014, s. 1025).

Dünyanın en eski ve köklü dilleri arasında gösterilen ve aynı zamanda, beşinci büyük dil olduğu savunulan Türkçe'nin de yabancılara öğretimi meselesi, son zamanların ilgi çeken konularından birisi olmuştur. Buna rağmen modern anlamda Yabancılara Türkçe öğretiminin geçmişi de çok eskilere gitmez (Şeylan, 2013, s. 30). Türkçenin Yabancılara öğretimiyle ilgili yazılmış ilk eser Kaşgarlı Mahmud'un Araplara Türkçeyi öğretmek amacıyla 1072-1074 yılları arasında yazmış olduğu "Divanü Lügati't Türk" adlı eserdir. Bu eserde yazar Türkçeyi sadece kuru dilbilgisi veya direkt kuralların verilmesi yoluyla öğretme yoluna gitmemiş, sıkıcılıktan uzak ilgi çekici bir anlatım benimsemiştir. Hatta yazar iki yıl içerisinde eserini üç defa yazıp tekrar tekrar değerlendirmiş fakat beğenmemiştir. Dördüncü yazısında ancak beğenerek kendisinden sonra gelecek nesillere bu eserini bırakmıştır (Barın, 2004, s. 21). Son yıllarda ise Yabancılara Türkçe Öğretimi insanların ilgisini çekmiş, ülkemize yurtdışından gelen yabancı uyruklu öğrencilerin artması Türkçeyi daha da özel bir konuma getirmiştir. Bu durum Türkçeyi bilimsel bir şekilde öğrenecek olanların da düzgün bir akademik eğitim almalarını gerektirmektedir (Gümüş, 2016, s. 254). Türkçenin akademik bir olarak öğretilmesinde ise dil bilgisinin öğretimi yadsınamaz bir gerçektir. Temel düzey A1-A2 programlarında öğretilmesi gereken dil bilgisi konuları şunlardır: 1- Ses Bilgisi, 2- Sözcük Türleri, 3- Kipler, 4- Cümle Bilgisi, 5- Eylemlerdir. Kipler konusu haber kipleri ve dilek

kipleri olmak üzere iki başlık altında incelendiği düşünülürse A1 seviyesinde;

1. Haber kipleri

1. Şimdiki zaman (+Iyor) ör. gidiyorum
2. Belirli geçmiş zaman (+DI) ör. gittim
3. Gelecek zaman +(y)AcAk ör. gideceğim
4. Zamansal ek eylem -idi

2. Dilek kipleri

1. Emir kipi ör. git, gitme

A2 seviyesinde;

1. Haber kipleri

1. Öğrenilen geçmiş zaman (-mİş) ör. gitmiş
2. Geniş zaman (-r) ör. gider
3. Kanıtsal ek eylem -imiş ör. sen imişsin, çok çalışkanmışım

2. Dilek kipleri

1. Yeterlik eki (-y)AbİL, (-y)AmA-) ör. gelebilirim
2. İzin, rica ((-y)AbİL+zaman eki+kişi eki) ör. Pencereyi açabilir misin?
3. Yapmama olasılığı Eki (-mAyAbil-) ör. gitmeyebilirim
4. Yapamama olasılığı (-y)AmAyAbil-) ör. gidemeyebilirim
5. İstek kipi ör. gideyim, geçelim şeklinde gruplandırılabilir. (Karatay & Kaya, 2019, s. 50-53)

Dil bilgisi öğretimi ülkemizde eskiden beri gerçekleştirilen bir faaliyettir. Ülkemizde kullanılan dil bilgisi öğretim yöntemleri davranışçı, bilişsel ve yapılandırmacı öğretim yöntemleridir. Geleneksel bir öğretim yöntemi olan davranışçı yaklaşım, 2005 yılından itibaren yerini Yeni Türkçe Dersi Öğretim Programıyla beraber daha modern, öğrencilerin dil becerilerini geliştiren ve ihtiyaçlarını ön plana alan bilimsel gelişmelere ve öğretim programlarına bırakmıştır (Güneş, 2013a: 172). Bu anlayışla dil bilgisi öğretimi öğrenciyi sıkmayan, öğrencinin düşünerek ve yaşayarak aktif bir

şekilde öğrenebildiği bir şekle bürünmüştür. Dil Bilgisinin önemli konularından bir tanesi ise zaman öğretimidir. Zaman, başlangıcını ve sonunu tahmin edemediğimiz bir süreçtir. İnsan ise bu süreci kendi içinde bazı bölümlere ayırarak sınırlandırmaya gider ve genel olarak zamanı dün, bugün ve yarın kelimeleriyle ifade eder. Dün, geçmiş zamanı; bugün, şimdiki zamanı ve yarın ise gelecek zamanı belirtir. Geçmiş zaman kavramı önceden başlayıp, şimdiye kadar olan zaman dilimini bizlere hatırlatırken, yaşanıp bitmiş olaylar bu zaman dilimi içerisindedir (Üstünova, 2005, s. 188). Dil bilgisinde geçmiş zaman kavramı iki şekilde yer almaktadır. Bunlar:

- 1) Görülen geçmiş zaman (-dı,-di,-du,-dü,-tı,-ti,-tu,-tü),
- 2) Duyulan Geçmiş Zaman(-mış,-miş,-muş, müş) dır.

Ülkemizde, Yabancılara Türkçe Eğitimi verilirken, CEFR(Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı) e uygun bir programla dil eğitimi verilmektedir. Avrupa Dilleri Ortak Çerçeve Programı (CEFR), dilde yeterlilik seviyesini ölçmek için uluslararası bağlamda tanınmış bir standarttır⁵. Bu programa göre A1, A2, B1, B2, C1, C2 kavramları dil seviyelerini gösterirken kolaydan zora, basitten karmaşığa, temelden ileri seviyeye kadar bir sıralama yapılmıştır. Bu aşamada Geçmiş Zaman öğretimi A2 seviyesinde bir kazanım olarak nitelendirilebilir (CEFR,2002: 78), (Akt.Yılmaz, 2014:288)).

Türkiyede ve yurtdışında Yabancılara Türkçe Öğretimi genel olarak Türkçe Öğretim Merkezleri(TÖMER), Enstitüler ve Dil Kursları aracılığıyla yapılmaktadır. Bu merkezlerde yürütülen faaliyetlerde temel gaye Türkçeyi tam anlamıyla bütün unsurlarını içerek şekilde öğretmek olmalıdır. Yani dil eğitimindeki dört temel dil becerisi okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerileri ihmal edilmeden sağlıklı bir öğretim faaliyeti yürütülmelidir. Dil bilgisi öğretimi de bu amaçla yapılmalı fakat öğrenciyi sıkmadan bol örnek verilerek çeşitli etkinliklerle zenginleştirilmelidir. Dil Bilgisi öğretimi içerisinde yer alan Görülen Geçmiş Zaman konusu, Yabancılara Türkçe öğretimi yapılırken ilk öğretilen zamandır ve daha sonra ise Duyulan Geçmiş Zaman öğretilir. Bu konuda "Yabancılara Türkçe Öğretim Kılavuzu- Temel Seviye" kitabını hazırlayan Mustafa Arslan, temel seviyede yapılacak eğitimde konu sıralamasını oluştururken, zaman kavramının öğretimini şu şekilde sıralamıştır:

⁵ (www.efset.org/tr/english-score/cefr/, 2019)

- 1) Şimdiki zaman
- 2) Görülen Geçmiş Zaman
- 3) Gelecek zaman
- 4) Geniş Zaman
- 5) Duyulan Geçmiş Zaman.

Yukarıda yer verilen sıralamada da görüldüğü gibi görülen geçmiş zaman, duyulan geçmiş zamandan daha önce öğretilmesi gerekir çünkü duyulan geçmiş zamanın Türkçe dışında başka dillerde pek karşılığı yoktur (Yılmaz, 2014, s. 289). Temel seviyedeki öğrencilerin geçmiş zamanın her iki biçimini de aynı anda öğrenmeleri zordur ve öğrenciler zamanları birbirine karıştırabilirler (Arslan, 2011, s. 59). İşte böyle meşakkatli ve önemli olan Geçmiş Zaman konusunun öğretimi çok basit bir olay değildir. Özellikle Yabancılara Türkçe öğretimi yaparken bu alan yazında öğrencileri motive edebilecek, onların sıkılmalarını engelleyebilecek ve ilgilerini geçmiş zaman konusuna çekerken aynı zamanda kalıcı öğrenmeye katkıda bulunabilecek metinlere ve metinlerle bir bütün oluşturabilen eğlenceli etkinliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda ulaşılan veriler, geçmiş zamanın yabancılara öğretimiyle ilgili akademik çalışmaların az olduğunu, bu konuyla ilgili metin ve etkinlik önerilerinin de yetersiz olduğunu düşündürmektedir. Bir taraftan da Türkçe'nin her geçen gün konuşur sayısını arttıran bir dil olması ve Türkçe öğrenen insan sayısının fazlaştığı tüm kamuoyu tarafından bilinmektedir. Türkçe'ye olan ilginin bu dönemde artması sonucunda; öğretim setleri, TÖMER kitapları ve muhtelif yazarların Yabancı Dil Olarak Türkçe öğretimiyle ilgili bilimsel çalışmalarının ihtiyacı karşılayamadığı bir gerçektir. Değişen dünya düzeni içinde bireylerin düşünce ve anlayış biçimleri değişmiş bu durum düz(geleneksel) anlatımdan ziyade farklı dil bilgisi öğretim, yöntem ve teknikleri kullanmayı gerekli kılmıştır. Bu çalışmayı yapmamızdaki amaç da Yabancılara Türkçe öğretimi faaliyetlerini gerçekleştirirken temel seviyede geçmiş zaman öğretimiyle ilgili metin örneklerine yer vermek ve öğrenmenin kalıcılığını sağlamak için öğrencilerin sıkılmayacağı, ilgilerini çekebilecek, aktif öğrenmeyi sağlayabilecek eğlenceli etkinlik önerileri tasarlamaktır. Bu çalışmayla Yabancı Dil olarak Türkçe'nin geçmiş zaman

öğretimiyle ilgili öneriler geliştirilecek ve yetersiz olduğu düşünülen çalışma, materyal, metin eksiklikleri giderilmeye çalışılacaktır.

2. Gereç ve Yöntem

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemine yer verilirken önce literatür taraması yapılarak verilere ulaşılmış daha sonra ise belgesel tarama tekniğinden faydalanılmıştır. Doküman analizi, belgesel tarama ya da belgesel gözlem olarak da tanınmaktadır. Belgesel tarama tekniği ile elde bulunan belge ve kayıtlar incelenerek sonuçlara ulaşılmıştır. Belgesel tarama yöntemi iki farklı amaç için kullanılabilir. Bunlar; genel tarama ve içerik çözümlenmesidir (Karasar, 2012). Genel tarama yoluyla ulaşabildiğimiz sonuçlar ve yaptığımız araştırmalar neticesinde elde edilen veriler ışığında, Yabancılara Türkçe öğretimi A2 seviyesinde yer alan dil bilgisi konusu, geçmiş zamanın öğretimi ile ilgili kısa bilgiler verilmeye çalışılacak ve geçmiş zaman öğretimi için metin örneklerine ve bu örneklerle ilgili etkinliklere değinilmiştir.

3. Veri Toplama

Çalışmamızın giriş bölümünde geçmiş zaman konusunun görülen geçmiş zaman ve duyulan geçmiş zaman olmak üzere ikiye ayrıldığını belirtmiştik. Bu bölümde görülen geçmiş zaman ve duyulan geçmiş zamanın öğretiminde kullanılacak metinlere ve metinlerden hareketle uygulanabilecek etkinlik önerilerine yer verilmiştir. Geçmiş zamanla ilgili metin ve etkinlik önerisinde bulunmadan önce Geçmiş zaman ve geçmiş zamanın bölümleriyle ilgili kısa da olsa bilgi verip daha sonra metin ve etkinliklerine yer verilmiştir.

3.1) Görülen Geçmiş Zaman:

Bir eylemin ifade ettiği işin veya oluşun daha önce bittiğini, içinde bulunulan zamandan önce yapıldığını ve kesinlikle sona erdiğini ifade eder. Bu zaman fiillere **-dı, -di, -du, -dü, (-tı, -ti, -tu, -tü)** ekleri getirilerek yapılır. Olumlu, olumsuz, olumlu soru ve olumsuz soru biçimleri vardır. Şahıs çekimlerine göre uygun şahıs ve zaman ekleri fiillere eklenerek görülen geçmiş zaman anlamı katılır.

Kullanımı:

1. Bir fiilin yani işin daha önce yapıldığını ve kesinlikle sona erdiğini anlatır.

Maçtan erken geldim.

2. Yapılan fiil veya ortaya çıkan durum olayın içindeki zat tarafından bilinir.

Geçen hafta şehrimizde fırtına oldu.

Bilim adamları yeni bir göktaşı keşfettiler.

3. Tanık olduğumuz ya da içinde bulunduğumuz vakaları belirtmek için kullanılır

Kitap okumayı çok seven öğrenciye, öğretmenini kitap seti hediye etti.

Not: Bazı durumlarda görünen geçmiş zamanın görevini geniş zaman eki üstlenebilir.

Oğuz Kağan, o gün tüm beyleri çadırında misafir etti.

(Oğuz Kağan, o gün tüm beyleri çadırında misafir eder.)

Savaş devam ederken mülteciler Türkiye'ye geldi.

(Savaş devam eder, mülteciler Türkiye'ye gelir.)

Not: Nadiren de olsa görülen geçmiş zamanın görevini dilek kipleri üstlenir.

Eve hızlı hızlı gelince bir de ne göreyim.

(Eve hızlı hızlı gelince bir de ne gördüm, dersiniz.)

Not: Türkçede "f, s, t, k, ç, ş, h, p" eklerinden sonra, kelimenin durumuna göre gelecek olan görülen geçmiş zaman eki "-dı, -di, -du, -dü" sertleşerek "-tı, -ti, -tu, -tü" şekline dönüşür.

Kunduracı, ayakkabının altına çivi çak-dı / Kunduracı ayakkabının altına çivi çaktı.

Not: Görülen geçmiş zaman eki, yalnızca fiillere gelmez, bazen de isimlere gelebilir.

Türkçe öğretmenimiz çok pozitif bir insandı ama bugünlerde kendisi çok düşünceliydi. (Yabancılara Türkçe Öğretimi, 2019)

Bu çekimleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3,1

Görülen (Bilinen) Geçmiş Zaman						
Şahıslar	Fiiller	Zaman Eki	Olumsuzluk Eki	Kişi Eki	Soru Eki	Örnek Cümleler
Ben (1.Tekil)	Oku-	-dı, -di	-ma,-me	-m	-mı,	Ben kitap okudum
Sen (2.Tekil)	Yaz-	-du,-dü		-n	-mi,	Sen cevap yazmadın
O (3.Tekil)	Gel-	-tı, -ti		-k	-mu,	O, çok hızlı koştı
Biz (1.Çoğul)	Sev-	-tu, -tü		-nız,	-mü,	Siz düğüne gelmediniz.
Siz (2.Çoğul)	Gör -			-niz,		Biz hırsız gördük
Onlar (3.Çoğul)	Koş-			-nüz		Onlar dersi sevdiler.
	Git-			(-lar, -ler)		Siz maça gittiniz mi? Sen, etkinliği yapmadın mı?

Tablo 3,1’de, görülen geçmiş zaman öğretimiyle ilgili eklere, şahıs çekimlerine ve örnek cümlelere yer verilmiştir. Bu tablodan hareketle A2 seviyesinde Görülen Geçmiş Zaman Öğretimi üzerine metin ve etkinlik önerileri sunulacaktır.

Etkinlik 3.1.1

Amaç: A1 seviyede Görülen Geçmiş Zamanın Olumlusunun Öğretimini Gerçekleştirmek

Ders: Türkçe

Süre: 1 Ders saati

Kazanım: Geçmiş zamanla ilgili basit metinleri anlayabilir

Düzy: A2

Etkinlik Uygulaması: Metin okuma ve zaman ifade Eden kelimeleri uygun boşluklara yazma

Evliya Çelebi

1611 yılında İstanbul Unkapanı'nda, Derviş Mehmet Zilli'nin oğlu olarak dünyaya gelen Evliya Çelebi, ilk senelerde öğrenimini özel olarak gördükten sonra bir süre medresede **okudu**, babasından tezhîp, hat ve nakış **öğrendi**. Asıl adı Mehmed olan Evliya Çelebi, yirmili yaşların başında, İstanbul içinde gezerek gördüklerini duyduklarını kaleme almaya **başladı**. Enderunda eğitim aldığı dört yılın ardından, dayısı Melek Ahmed Paşa'nın aracılığıyla Sultan IV. Murad'ın hizmetine girerek sipahi olan Evliya Çelebi, padişahın Revan Seferi'nden sonra saraya **girdi**. Sarayda geçirdiği kısa sürenin ardından buradan ayrılarak ilk seyahati olan, Bursa yolculuğuna **çıktı**. Daha sonra 1640'larda İzmit, Trabzon ve Girit'e giden Evliya Çelebi, 1645 senesinde, Bahadır Giray'ın yanına, Kırım'a **gitti**. 1646

Yandaki metni okuyunuz, okurken de koyu ve farklı renkli olan kelimelere ve anlatılmak istenen zamana dikkat ediniz. Daha sonra size verilen kelimeleri aşağıdaki uygun boşluklara

(birleştirdim, gezdim, tamamladım, geçti, doğdum, sürükledi, ayrıldım)

Ben Evliya Çelebiyim

1611 yılında İstanbulda ..... Babam Derviş Mehmed Zillidir. Çocukluğum babamdan aldığım tezhîp, hat nakış sanatlarını öğrenmekle..... Osmanlı Devletinin bir eğitim kurumu olan Enderunda eğitimimi ..... Daha sonra Yirmili yaşlarımda saraydan..... Tarih ve geziye olan merakım beni uzun yıllar süreceğ olan bir yolculuğa..... 1635-1670 arasında Anadolun ve Avrupa'nın birçok şehrini..... Gezi sırasında duyduklarımı, gördüklerimi, öğrendiklerimi on ciltlik "Seyahatname" isimli eserimde .....

IJLER

International Journal of Language and Education Research
Volume 1/Issue 1, December 2019 p. 1-25

yılında, Erzurum Beylerbeyi Defterdarzade Mehmed Paşa'nın muhasibi olan Evliya Çelebi, doğu illeriyle birlikte, Azerbaycan ve Gürcistan'ın çeşitli yerlerini **gezdi**. Daha sonra Revan Hanı'na ulaklıkla görevlendirildi ve böylece Gümüşhane, Tortum yörelerini de dolaşma fırsatı **buldu**. 1648 senesinde İstanbul'a dönerek Mustafa Paşa ile Şam'a gitti ve üç yıl bu bölgede incelemeler **yaptı**. 1651'den sonra Rumeli'yi dolaşmaya başlayan ve bir dönem de Sofya'da bulunan Evliya Çelebi, 1667 – 1670 yılları arasında Avusturya, Arnavutluk, Teselya, Kandiye, Gümölcine ve Selanik yörelerini gezdi. Bütün gezip gördüğü yerleri okuyucuya anlattığı on ciltlik Seyahatname isimli eserde **topladı**.

Etkinlik 3.1.1'de Müslüman ve Türk gezgini olan Evliya Çelebi hakkında yazılmış bir biyografiye yer verilmiştir. Seyyahın yaşamıyla ilgili bilgiler verilirken görülen geçmiş zaman ekleri koyu olarak belirtilip öğrencinin dikkati çekilmeye çalışılıp zaman kavramı vurgulanmıştır. Daha sonra yine Evliya Çelebi'nin yaşamı kullanılarak, Seyyahın otobiyografisini içeren bir etkinlik tasarlanmıştır. Etkinlikte ise içinde görülen geçmiş zaman eklerini barındıran boşlukların öğrenci tarafından uygun kelimelerle doldurulması istenmiştir. Böylece öğrenciye görülen geçmiş zaman olumlusu kavratılması amaçlanmıştır.

Etkinlik 3.1.2

Amaç: A1 seviyede Görülen Geçmiş Zamanın Olumsuzunun Öğretimi Gerçekleştirmek

Ders: Türkçe

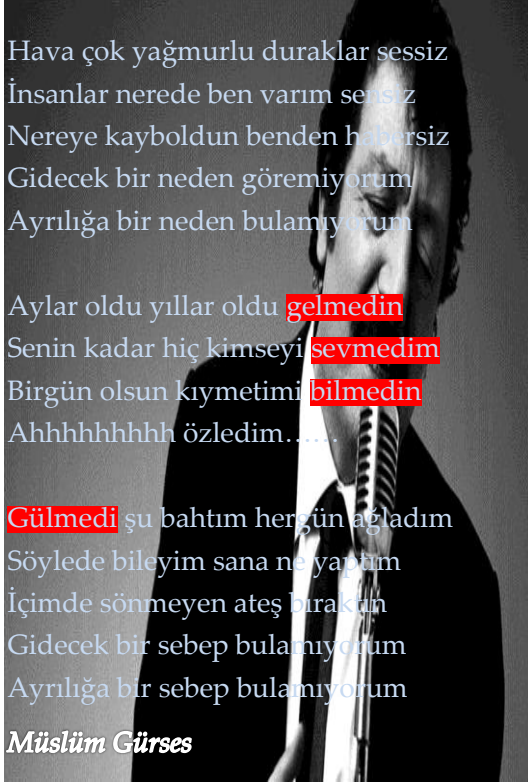
Süre: 1 Ders saati

Kazanım: Geçmiş zamanla ilgili basit metinleri anlayabilir

Düzyey: A2

Etkinlik Uygulaması: Metin okuma ve dinleme yaparak zaman ifade Eden kelimeleri uygun boşluklara yazma

Senin Kadar Hiç Kimseyi Sevmedim

Hava çok yağmurlu duraklar sessiz
İnsanlar nerede ben varım sensiz
Nereye kayboldun benden habersiz
Gidecek bir neden göremiyordum
Ayrılığa bir neden bulamıyordum

Aylar oldu yıllar oldu **gelmedin**
Senin kadar hiç kimseyi **sevmedim**
Birgün olsun kıymetimi **bilmedin**
Ahhhhhhhhh özledim.....

Gülmedi şu bahtım her gün ağladım
Söylede bileyim sana ne yaptım
İçimde sönmeyen ateş bıraktın
Gidecek bir sebep bulamıyordum
Ayrılığa bir sebep bulamıyordum

Müslüm Gürses

Yandaki şarkıyı okuyunuz ve dinleyiniz. Koyu renkli bölümlere ve içerdiği zaman anlamına dikkat ediniz. Daha sonra aşağıda yazan şarkıyı da dinleyerek boşluklara uygun kelimeleri getiriniz.

Bilemedim Kıymetini Kadrini

.....kıymetini kadrini,
Hata benim günah benim suç benim
Elim ile içtim derdin zehrini
Hata benim günah benim suç benim

Bir günden bir güne .....seni
Körümüş gözlerim .....seni
Boşa Mecnun eylemişim ben beni
Hata benim günah benim suç benim

Bilirim suçluyum kendi özümden
Gel desen gelirdin benim izimden
Her ne çektin isen benim yüzümden
Hata benim günah benim suç benim

Sana karşı benim bir sözüm yoktur
Haklısın sevdiğim kararım haklıdır
Garip'im derdimin dermanı yoktur
Hata benim günah benim suç benim
Neşet Ertaş

Etkinlik 3.1.2’de ise şarkılara yer verilmiştir. Dil öğretiminde şarkıların yeri yadsınamaz; çünkü hem göze hem kulağa hitap eden zengin kültürel değerlerimizden olan şarkılarımız sayesinde Yabancılara Türkçe öğretimi kolaylaşmaktadır. Müslüm Gürses’e ait şarkıda geçmiş zamanın olumsuzu üzerinde durulmuş devamında ise Neşet Ertaş’ın şarkısı dinleme/yazma yaptırılarak öğrenmede kalıcılık sağlanmaya çalışılmıştır. Böylece görülen geçmiş zaman öğretilirken kültürel değerlerimiz de öğrencilere aktarılmıştır.

Etkinlik 3.1.3

Amaç: A2 seviyede Görülen Geçmiş Zamanın Olumlu ve Olumsuz Soru Yapısının Öğretimi Gerçekleştirmek

Ders: Türkçe

Süre: 1 Ders saati

Kazanım: Görülen Geçmiş zamanın olumlu ve olumsuz soru biçimlerini kavrar.

Düzy: A1

Etkinlik Uygulaması: Metinde okuma ve devamında okuduklarıyla ilgili sorulara kısa cevap yazarak zaman ifade Eden kelimeleri uygun şekilde doldurması sağlanır.

SARI MESTAN

(...)

Mestan, evde oturuyordu. Birden Evin etrafının sarıldığını gördü. Babası şaşırmişti:

-Yine ne oldu oğlum? Dedi telaşla...

-Bilmiyorum baba, benim de hiçbir şeyden haberim yok! Dedi.

Babasıyla beraber dışarı çıktılar. Başçavuşun elinde savcılıktan Mestan’ı yakalama kararı vardı.

-Neden yakalama emri çıkmış? Dedi.

Başçavuş söylemedi. Beraber kazaya indiler. Hala merak ediyordu neden? Diye. Karakola uğramadan başçavuş

Yan tarafaki metni okuyunuz. Daha sonra görülen geçmiş zamanda olumlu ve olumsuz soru anlamı içeren koyu renkli ifadelere dikkat ederek aşağıdaki etkinliği yapınız.

Soruları Cevaplayalım

Ö.S.) Mestan, evde mi oturuyordu?

Ö.S.) Evet, evde oturuyordu.

S.1) Mestan, evin etrafı sarılınca mı dışarı çıktı?

C.1) Evet,.....

S.2) Başçavuş, Mestan’ın babasını mı yakalamaya geldi?

C.2) Hayır,.....

IJLER

International Journal of Language and Education Research
Volume 1/Issue 1, December 2019 p. 1-25

Mestan'ı savcılığa götürdü, içeri girdi. Savcı onu tanıyordu:

-Mestan, Dün gece neredeydin? diye sordu.

-Evdeydim Savcı Bey.

-Evden hiçbiriye gitmedin mi?

-Gittim, Sayın Savcım.

-Nereye gittin?

-Köyümüzün içinden bir tanıdık geldi. Gece 11 veya 12 sıralarıydı. Hasta var diye bizim eve geldi.

-Kim geldi?

-Merdan Ozan'ın eşi Ayça geldi! Dedi.

-Evet sonra?...

-Benim arabam vardı hastaneye götürmemi istedi.

Ben de komşuluk, vatandaşlık görevini yapmak için hemen yola çıktık, yanımda o bayanla beraber...

Savcı,

-Hastaneye gittin mi? diye sordu.

Mestan, o gece niçin sorgulandığını bilmiyordu. Savcı, hastaneye gittin mi? diye sorunca anladı, gece yolda dövüp de bıraktığı kadının şikâyet ettiğini.

(...)

S.3)Savcı, Mestan'ın nerede olduğunu biliyor muydu?

C.3) Hayır,.....

S:4) Geceyarısı Ayça, Mestan'ın yanına gelip, hastaneye gidelim mi? dedi.

C.4) Evet,.....

S.5)Mestan, arabasıyla kaza mı yaptı?

C.5).....

S.6)Mestan, şikâyet edildiğini ne zaman anladı?

C.6).....

Yılmaz YAVUZ

Etkinlik 3'te Yılmaz Yavuz'a ait Sarı Mestan isimli kitaptan alınan bir bölüme yer verilmiştir. Metinde, görülen geçmiş zamanın olumlu ve olumsuz soru şeklini içeren cümleler yer almaktadır. Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin bu durumu kavrayabilmeleri için koyu renkli olarak, görülen geçmiş zamanın olumlu ve olumsuz soru biçimleri gösterilmiştir.

IJLER

International Journal of Language and Education Research
Volume 1/Issue 1, December 2019 p. 1-25

Etkinlik bölümünde ise metinle ilgili, görülen geçmiş zamanın olumlu ve olumsuz soru biçimlerini içeren soru ve cevaplar kullanılarak konu pekiştirilmeye çalışılmıştır.

3.2) Duyulan Geçmiş Zaman (Öğrenilen Geçmiş Zaman)

Duyulan geçmiş zamanda, yapılan iş, kendi kendine meydana gelen oluş, öznenin sadece kendisini etkileyen hareket, konuşan kişi tarafından görülmemiş, sonradan duyulmuş veya öğrenilmiştir. Bu zaman anlamı eylemlere **-miş, -miş, -muş, -müş** ekleri getirilerek kazandırılır. Bu zamanın olumlu, olumsuz, olumlu soru ve olumsuz soru biçimleri vardır. Şahıs çekimlerine göre uygun şahıs ve zaman ekleri fiillere eklenerek duyulan geçmiş zaman anlamı katılır.

Kullanımı:

1. Şahit olmadığımız, nasıl gerçekleştiğini bilemediğimiz bazı olayları anlatmak için duyulan geçmiş zaman kullanılır.

Adamın saçları bir yılda bembeyaz ol**muş**

Yıllardır Türkçe öğrenmek istiyorm**uş**.

2. Bir olay gerçekleştiğinde değil de daha sonra farkına varabildiğimiz durumlarda kullanılır.

Eyvah, teyzemlerin su faturasını ödemeyi unut**muşum**!

Bu problemin yanlış çözümlmesine sebep ol**muşum**.

3. Masal, hikâye, fıkra gibi olay yazılarında duyulan geçmiş zaman kullanımına rastlarız.

Nasrettin Hoca, adamın birisine borç ver**miş** vermesine ama alamayacağım diye çok korkuyorm**uş**...

Padişahın sarayının çok güzel bir bahçesi var**mış**. Kimse içeriye giremez**miş**.

4. Cümlede olasılık ve kesinlik anlamlarını "-dır, -dir, -dur, -dür" geniş zaman ekleriyle kullanıldığında kazanır.

Final, notlarımız belki açıklan**mıştır**. (İhtimal)

Fırtına çalkalı dört gün oldu. Sığınacak bir liman bulmuştur. (Kesinlik)

5. Rüyamızda veya baygınlık, hastalık gibi kendimizde olmadığımız durumlarda "ben" ve "biz" şahıs zamirleriyle anlatım yapılırken duyulan geçmiş zaman kullanılır.

Çocukken çok ateşlenip havale geçirmişim.

Kaybettiğimiz maçıktan sonra Hasan ve ben hastaneye kaldırılmışız.

Not: Duyulan geçmiş zamanın görevini şimdiki zaman eki " -yor" arada sırada, üstlenerek

cümlede kullanılır.

Gece geç saatlerde işten geliyor ama evine giremiyor.

(Gece geç saatlerde işten gelmiş ama evine girememiş.)

Doktor, geçen hafta çocuğu ameliyat ediyor ve sağlığına kavuşturuyor.

(Doktor, geçen hafta çocuğu ameliyat etmiş ve sağlığına kavuşturmuş)

Not: Geniş zaman, bazen duyulan geçmiş zamanın yerine kullanılır onun ve görevini üstlenir.

Akademisyen hocamız yine uzun ve zorlu bir bilgi şöleni için yollara düşer.

(Akademisyen hocamız yine uzun ve zorlu bir bilgi şöleni için yollara düşer.)

Sarıkız, karnını doyurabilmek için dün meraya gider.

(Sarıkız, karnını doyurabilmek için dün meraya gitmiş.)

Not: Fiilere getirilen duyulan geçmiş zaman eki bazen isimlere de gelebilir.

Otobüsteki yolcular içinde çok genç bir doktor varmış. (Yabancılara Türkçe Öğretimi, 2019)

Bu çekimler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 3.2

Duyulan(Öğrenilen) Geçmiş Zaman						
Şahıslar	Fiiller	Zaman Eki	Olumsuzluk Eki	Kişi Eki	Soru Eki	Örnek Cümleler
Ben (1.Tekil)	Oku-	-miş, -	-ma,-me	-m	-mı,	Ben kitap okumuşum.
Sen (2.Tekil)	Yaz-	miş		-n	-mi,	Sen cevap yazmamışsın.
O (3.Tekil)	Gel-	-muş,-		-k	-mu,	O, çok hızlı koşmuş.
Biz (1.Çoğul)	Sev-	müş		-nız,	-mü,	Siz düğüne gelmemişsiniz.
Siz (2.Çoğul)	Gör -			-niz,		Biz hırsız görmüşüz.
Onlar (3.Çoğul)	Koş-			-nüz		Onlar dersi sevmişler.
	Git-			(-lar, -ler)		Siz maça gitmiş misiniz?
						Sen, etkinliği yapmamış mısın?

Tablo 3,2 'de, duyulan geçmiş zaman öğretimiyle ilgili eklere, şahıs çekimlerine ve örnek cümlelere yer verilmiştir. Bu tablodan hareketle A2 seviyesinde Duyulan(Öğrenilen) Geçmiş Zaman Öğretimi üzerine metin ve etkinlik önerileri sunulacaktır.

Etkinlik 3.2.1

Amaç: A2 seviyede Duyulan Geçmiş Zamanın Olumlu Yapısının Öğretimi Gerçekleştirmek

Ders: Türkçe

Süre: 1 Ders saati

Kazanım: Duyulan geçmiş zamanın olumlu biçimlerini kavrar.

Düzye: A2

Etkinlik Uygulaması: Metni okuma ve metinde geçen duyulan geçmiş zamanın olumlu yapısına uygun kelimeleri bularak işaretleme yapımları sağlanır.

YA AYVA
GETİRSEYDİM

Nasrettin Hoca, Timur'a hediye etmek için bahçesindeki ayva ağacından, en güzellerini seçip bir sepete **koymuş, düşmüş** yola.

Hoca'nın üzerinde bayramlık kıyafet, kolunda ise sepeti gören herkes merakla **sormuş**.
"Hayırdır, Hoca nereye gidiyorsun?"

Hoca böbürlene böbürlene **cevaplamış**.
"Hünkâr'a ziyarete gidiyorum. Bakın mübarekler ay parçası gibi de hediye götürüyorum."

Soranlar arasında muzibin teki hocayı **cevaplamış**.
"Aman Hocam sen ne yaptığının farkında mısın? Koca Timur'a ayva hiç götürülür mü? O zaten her şeyden nem kapın bir adam. Hünkâr'a ayvayı ye mi diyeceksin?" **demiş**.

Hoca bunu duyunca canı **sıkılmış** ama söylenene hak da **vermiş, Sormuş**.
"Peki, Ne götürüyüm o zaman?"

Timur'un aşçısını tanıyan birisi:
"Sen iyisi mi incir götür" **demiş**.

Hoca kolundaki sepette olan tüm ayvaları sokaktakilere **dağıtmış**, gidip incir **almış**. Sonrada varıp **gitmiş** Timur'un huzuruna **çıkılmış**.
"Akşehir'in en güzel incirlerini size getirdim, sıhhatinize iyi gelir" diyerek incirleri **göstermiş**.

Timur bir incirlere **bakmış**, bir hocaya sonra **seslenmiş**:
"Getir şu sepeti de bir bakalım. Sepeti önüme koy sen de karşıma geç dikil" **demiş**.

Hoca, memnun memnun karşısına dikildiği sırada Timur, incirleri Hoca'nın kafasına fırlatmaya **başlamış**. İncirleri attıkça da hiddeti artarak bağırmağa **başlamış**.
"Sana hiç kimse benim incirden nefret ettiğimi

Yan taraftaki fıkrada"-mış, miş, -muş,-muş " eklerini almış duyulan geçmiş zaman anlamı taşıyan fiiller farklı renkle gösterilmiştir. Bu tür fiiller geçmiş zaman belirtirken aynı zamanda başkasından duyulma anlamı taşır. Siz de metinden hareketle etkinlikleri yapınız.

A) Bana mı Eşeğe mi İnanırsın?

Pinti komşusu, Hoca'nın eşeğini ödünç istiyormuş. Bir vermiş, iki vermiş.

Baktı ki baş edemeyecek, yine istediği bir gün:

— Tüh... Biraz önce başkasına verdim, diyerek geri çevirmiş.

O sırada, ahırdaki eşek var gücüyle anırmaya başlamış.

Komşusu:

— Bu senin eşeğin sesi değil mi, hani yoktu? demiş.

Hoca:

— Aşk olsun, demiş, Hoca, benim sözüme değil de eşeğin sözüne mi inanıyorsun?

Yukarıdaki metinde **duyulan geçmiş zaman** ekini alan kelimeleri bularak yuvarlak içine alınız. Daha sonra bu kelimeleri aşağıda verilen cümlelerdeki boşluklara uygun şekilde yerleştiriniz.

B) Kurgulanmış Bir Hikâye

Ali, babasına:

--Baba, bana harçlık verir misin?
..... Ali'nin küçük kardeşi de

IJLER

International Journal of Language and Education Research
Volume 1/Issue 1, December 2019 p. 1-25

söylemedi mi? Beni kızdırmak için mi bunları getirdin?"

Hoca ise incirler kafasına geldikçe söylenmeye **başlamış.**

"Çok şükür Allah'ım! Çok şükür Allah'ım!"

Timur şaşkınlık içinde **kalakalmış.**

"Adama bak, yahu, üzüleceğine şükrediyor!"

Hoca ise şükretmeye devam ederken cevap **vermiş"**

"Ya ayva getirseydim?"

babasından para istemeye .....
Babası da yüzünü Ali'nin kardeşine..... ve ona 5 TL harçlık.....Verilen harçlığı az bulan Ali'nin kardeşi ise daha fazla para.....Baba, küçük çocuğunun isteğini yerine getiremeyeceğini belirtmiş.

Etkinlik 3.2.1'de Türk Kültürünün ve geleneklerinin simge ismi Nasrettin Hoca'ya ait olduğu düşünülen bir fıkraya yer verilmiştir. Fıkralar, Türkçe öğretim çalışmalarında genelde kullanılan mizahi edebiyat ürünleridir. Duyulan geçmiş zamanın anlaşılabilmesi için bu fıkrada bazı sözcükler farklı renkle belirtilmiştir. Daha sonra ise yine bir Nasreddin Hoca fıkrası kullanılmış ve fıkradan yola çıkılarak oluşturulan etkinlikle duyulan geçmiş zamanın olumlusu pekiştirilmeye çalışılmıştır.

Etkinlik 3.2.2

Amaç: A2 seviyede Duyulan Geçmiş Zamanın Olumlusunun Öğretimini Gerçekleştirmek

Ders: Türkçe

Süre: 1 Ders saati

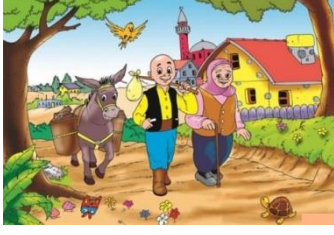
Kazanım: Duyulan Geçmiş zamanla ilgili basit metinleri anlayabilir

Düzyey: A2

Etkinlik Uygulaması: Metin okuması yapılacak ve duyulan geçmiş zamanı ifade eden kelimeler de kullanarak boşlukları doldurma ve karışık kelimelerden cümleler üretme sağlanacaktır.

Keloğlan Açıl Sofram Açıl

A) Yan taraftaki metni koyu renki bölümlerine dikkat ederek okuyunuz. Metinden hareketle aşağıdaki soruların cevaplarını altlarındaki uygun boşluklara yazınız.

Bir varmış, bir **yokmuş**, evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, çok yoksul bir karı-koca varmış. Öyle yoksul, öyle yoksullarmış ki,

bir keloğlancıklarına bile gereği gibi bakamazlarmış. Keloğlan da, inadına, hiçbir şeye aldırış etmeyen bir insanmış.

Günün birinde, Keloğlan'ın annesi oğluna seslenmiş:

— “Hadi, Keloğlan, al şu darıları değirmene götür, öğüt de getir, ekme yapayım, akşama yiyelim.”

Keloğlan darı çuvalını yüklenmiş. Tam değirmene geldiği sırada bakmış keklikler yiyecek arayıp duruyorlar.

— “Bunları da Tanrı yarattı!” deyip darıları kekliklere saçmış. Akşama eve döndüğünde anasına da:

— “Değirmenci **gelmemiş**, darıları bıraktım geldim, ana.” demiş.

Ertesi sabah gene değirmene yollanmış. Darıları saçtığı yere gelince elindeki değneği hızla yere çalmış. Bir de bakmış karşısına bir dev dikilmiş. Keloğlan, hiç korkmadan, deve bağırması:

— “Tez ver darılarımı! Onları sen yedirdin kekliklere. Ben şimdi ne diyeceğim anama?”

Keloğlan'ın bu aldırılmazlığı devin pek hoşuna gitmiş.

— “Al şu sofrayı acıkınca: “Açıl, sofram, açıl!” deyip karnını doyur.” demiş.

Keloğlan: “Açıl, sofram, açıl!” deyince, sofranın üstünde en seçme yemekler **belirmemiş mi?** Keloğlan tıka-basa karnını doyurmuş. Gelgelelim bir gün, , hırsızlar Keloğlan'ın sofrasını çalmışlar.

1. Yoksul aile kime istediği gibi bakamıyormuş?

.....
.....

2. Keloğlanın babası fabrikada çalışmış mı?

.....

3. Keloğlan darıları değirmende öğütmüş mü, öğütmemiş mi?

.....
.....

4. Değirmendeki dev, Keloğlana ne yapmış?

.....
.....

5. Keloğlan sofrasını ve eşeğini çalanlara kendisi bir şey yapmış mı?

.....
.....

B) Aşağıda karışık halde verilen kelimelerden, masaldan da yararlanıp, uygun cümleler oluşturunuz ve altlarında verilen boşluğa bu cümleleri yazınız. Kelimelere ekler de getirebilirsiniz.

1) darı /keklik/keloğlan/atmış/

.....

2) dev/keloğlana/otomobil/vermemiş/sarı/bir

- Bunun üzerine Keloğlan değirmen yoluna düşmüş. Artık alıştı ya; vurmuş değneğini yere. Bu kez de dev sofraya değil, bir eşek vermiş. Keloğlan eşeğin başını tutup çevirince, hayvandan altınlar dökülmeye başlamış. Sonra Keloğlan eşeğine binmiş, hamama gitmiş. Hamamcıya da: "Sakın eşeğin başını çevirme!" diyerek sıkıca tembih etmiş ama adam eşeğin başını çevirmiş. Altınları görünce aklı başından gitmiş. Eşeği değiştirmiş. Keloğlan eşeksiz kalınca doğruca değirmene varmış. Devi bulmuş, olanları anlatmış. Bu kez dev ona bir topuz vermiş.
- "Bir şölen ver. Hamamcıyı da, bütün tanıdıklarını da çağır." demiş.
- Şöleden sonra, konuklar giderken, topuz içlerinden birini kıstırmış.
- "Çabuk, sofrayı geri getir!" diyerekten başlamış adamın kafasına kafasına vurmaya. Adam bakmış ki kurtuluş yok, gitmiş getirmiş sofrayı. Topuz, hamamcıyı da kıstırmış.
- "Çabuk, çaldığın eşeği geri getir!" diyerekten başlamış adamın kafasına kafasına vurmaya. Getirmedikçe de yakasını **bırakmamış**. Keloğlan, saraya giderek padişahın kızıyla evlenmiş. Bu sofrayla eşek sayesinde karısı ve annesiyle yüz yıl yaşamışlar. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.
- 3) çalmamış/keloğlanın/hırsızlar/tavuk
- 4) şölenine/öğretmen/keloğlanın/öğrenciler/ve /katılmamış
- 5) vermiş/kral/ keloğlan/kızının/evlenmesine/izin/mi?

Etkinlik 3.2.2'de Türk masal kahramanı Keloğlanın bir masalına yer verilmiştir. Keloğlan, gerek iyiliği, gerek kurnazlığı ve zekâsı ile Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılabilir bir masal kahramanıdır. Masalda koyu renkli yazılan kelimelerde duyulan geçmiş zamanın olumsuzuna, olumlu soru ve olumsuz sorusuna dikkat çekilmeye çalışılırken, etkinlik bölümünde verilen soru-cevap ve karışık kelimelerden cümle oluşturma çalışmalarıyla duyulan geçmiş zamanın kavratılması amaçlanmıştır.

4. Sonuç

Ana dil öğretiminde dil bilgisi bir hedef değil dilin inceliklerini öğrenmemizi sağlayacak vasıta. Dilin gramerinin bilinmesi o dili anlama

ve anlatma becerisi açısından önemlidir (Yenen Avcı, 2014). Dil, iletişim kurabilmek için en temel unsurlardan bir tanesidir. İnsanın bir birey olarak topluma katılmasında dilin katkısı başka unsurların da önüne geçmektedir. Türkçe de başka ulustan insanların öğrendiği nadir dillerden biridir. Türkçe'nin yabancılara öğretiminde amaç Türkçeyi öğrenmek isteyenlere sadece kelime, kural öğretmek değildir. Hedef, Türkçeyi her anlamda mükemmel bir şekilde öğretmek ve Türk kültürünü de aktarabilmektir. Türkçe yabancılara öğretilirken sevdirmeli ve dil öğretilen kitlenin seviyesine uygun metinlere yer verilmelidir (Artuç, 2014). Çalışmada, Yabancı Dil Olarak Türkçe öğretimi gerçekleştirilirken, geçmiş zamanın öğretimi ile ilgili A1 ve A2 seviyesine uygun olduğu düşünülen metinlere ve bu metinlerin yanında uygulanabilecek etkinliklere yer verilmiştir. Bu alanda yapılan çalışmaların azlığı da Türkçe öğretiminin her anlamda mükemmel olmamasına, ders ve çalışma kitapları hazırlanırken materyal yetersizliği gibi sorunlara sebep olmaktadır (Özdemir, 2013: 2059). Türkçe öğretiminin belirli bir mecrada sağlıklı yol alabilmesi için Yabancılara Türkçe Öğretimiyle ilgili farklı akademik çalışmaların sayısının artması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü dil öğretiminde okuma, anlama, konuşma ve yazma becerilerinin hepsi bir bütünün tamamlayıcı parçalarıdır. Bu yüzden bu becerilerin ihmal edilmemesi şarttır (Duman, 2013). Geçmiş Zamanın da dil becerileriyle eşgüdümlü olarak aktarılabilmesi için kaynak kitaplarda ve etkinliklerde farklı materyallere yer verilmelidir. Bu süreçte Türkçenin Yabancılara Öğretiminde kullanılacak materyallerden bazıları da şarkı, hikâye, masal, anı, şiir, gezi yazısı, deneme gibi yazı türleridir (Güneş, 2013b: 3). Çalışma sırasında yapılan araştırmalar sonucunda ulaşılan veriler Yabancı Dil Olarak Türkçe öğretiminde kullanılacak farklı ve ilgi çekici metinlere ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Çünkü materyal anlamında kullanılacak metin ve etkinliklerin eksikliği güzel Türkçemizin öğretiminde de sorunlar yaşamamıza sebep olmaktadır. Burada tasarlanan metin ve etkinlik önerilerinin Yabancılara Türkçe Öğretimi alanında çalışan öğretmen ve öğrenim görmekte olan öğrencilere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

5. Öneriler

Bu konuda sunulabilecek öneriler aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır;

IJLER

International Journal of Language and Education Research
Volume 1/Issue 1, December 2019 p. 1-25

- Yabancılara Türkçe öğretiminde dil bilgisi konusu olarak öğretilen geçmiş zaman kavramının öğretiminde dört temel beceri olan dinleme, anlama, konuşma ve yazmayı geliştirecek çalışmaların sayısı artırılmalıdır.
- Geçmiş zamanın öğretiminde farklı yöntem ve teknikler geliştirilmeli, bu alanda çalışma yapacak akademisyenler veya öğrenciler farklı projeler üretmelidir
- Geçmiş zaman kavramı özellikle duyulan geçmiş zaman öğrenenlere karmaşık ve zor bilgilerle kuru kuru öğretilmeye çalışılması yerine basitçe anlatılmalı ama fikir yürütmeyi gerektirecek şekilde düşündürücü etkinliklere de yer verilmelidir.
- Geçmiş zamanın öğretiminde kullanılacak metinler özenle seçilmeli, metinlerin geçmiş zaman öğretimindeki katkısı göz önüne alınarak işe yaramayacak, öğrencilere zaman kaybettirecek metinlere kaynak kitaplarda yer verilmemelidir.
- Türkçe bütün Türk dünyasının ortak değeridir. Türkçeyle ilgili sorunlar da bütün Türk Milletini ilgilendirir. Bu sebeple Türkçenin Yabancılara öğretiminde nitelikli çalışmaların sayısı artırılmalı, bu kapsamda “Geçmiş Zaman” konusunun içinde yer alan öğrenilen geçmiş zamanın olumlu sorusu ve olumsuz sorusunun öğretimi için metin ve etkinlik tasarımlarının sayısı fazlalaştırılmalıdır.
- Türkçenin Yabancılara Öğretiminde kullanılabilecek metinlerden şarkı, hikâye, masal, anı, şiir, gezi yazısı, deneme gibi yazı türlerine çeşitli kaynaklarda yer verilirken, bu yazı türlerimiz Türk kültürünü de yansıtmalı, dil öğretimi aynı zamanda bir kültür aktarımına katkı sağlamalıdır.

Kaynakça

- Arslan, M. (2011). *Yabancılara Türkçe Öğretim Kılavuzu-Temel Seviye*. Ankara: Nobel.
- Artuç, S. (2014). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Şiir Metinlerinden Yararlanma. *Turkophone*, 10.
- Aycı, M. (2007) *Nasreddin Hoca Fıkralarından Seçmeler*. Ankara: Elips Kitap.
- Barın, E. (2004). Yabancılara Türkçe Öğretiminde İlkeler. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 19-30.
- CEFR. (2002). *CEFR (Common European Framework References)*, 286-314. Strazburg: Avrupa Konseyi.
- Cefr ve Ef Set.* www.efset.org/tr/english-score/cefr/ Erişim tarihi: 13/05/2019
- Çocuk Masalları ve Hikayeleri.* <http://www.masaloku.com/keloglan-acil-sofram-acil.htm#comments> / Erişim tarihi: 09/05/2019
- Duman, G. B. (2013). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Materyallerin Etkin Kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7.
- Ergin, M. (2009). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım Yayım Tanıtım.
- Gümüş, İ. (2016). Türkçede Emir-İstek Kipi ve Yabancılara Türkçe Öğretimi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 253-262.
- Güneş, F. (2013a). Yapılandırmacı Yaklaşımla Dil Bilgisi Öğretimi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 171-187.
- Güneş, F. (2013b). Türkçe Öğretiminde Metin Seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1-12.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kartal, A. (2008). Anadolu Selçuklu Devleti Döneminde Dil ve Edebiyat. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 95-168.
- Özdemir, C. (2013). Yabancılara Türkçe Öğretiminde Ders Malzemelerinin Önemi ve İşlevsel Ders Malzemelerinin Nitelikleri. *Turkish Studies*, 2049-2056.
- şarkı-sözleri.net.* <https://www.sarki-sozleri.net/muslum-gurses-senin-kadar-hic-kimseyi-sevmedim/> Erişim tarihi: 06/05/2019
- Şeylan, A. (2013). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi:Şimdiki Zamanı Öğretme Tekniği. *Beykent Üniversitesi/ Sosyal Bilimler Dergisi*, 29-48.

- Tunçel, H. (2014). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretilmesinde Yöntem Seçimine İlişkin Bir Durum Çalışması: Farklı Yöntemler Üzerinden Geçmiş Zaman Öğretimi. *Turkish Studies*, 1023-1042.
- Türkü Dostları*. <https://www.turkudostlari.net/soz.asp?turku=584/> Erişim tarihi: 07/05/2019
- Üstünova, K. (2005). Türkçede Zaman Kavramı ve İşlenişi. *Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 187-201.
- Yabancılara Türkçe Öğretimi*. <http://www.turkcede.org/yeni-ogrenenlere-turkce-ogretimi/dilbilgisi-anlatimlari/357-gorulen-gecmis-zaman-di-li-gecmis-zaman.html/> Erişim Tarihi: 05/05/2019
- Yavuz ,Y. (2017). *Ya Özgürlük Ya Ölüm-Sarı Mestan* (s. 222-266). İstanbul: Akis Kitap.
- Yenen Avcı, Y. (2014). Türkçe Ders Kitaplarında Ses Olayları. *Ege Eğitim Dergisi*, 518.
- Yılmaz, F. (2014). Görülen Geçmiş Zamanın Etkinliklerle Yabancılara Öğretim. *International Journal of Language Academy*, 286-307.